

Skrivaða pressan stóra ábyrgd

Oddagrein

STÓRUR partur av samfelagnum er lagdur lamin, nú fleiri fakfeløg eru farin í verkfall ella hava lýst arbeiðssteðg. Hóast hetta so tamar tað ikki stórvægis útgávuna av blaðnum. Vit fara at royna at fáa blaðið út sum vant - tvs. fimm ferðir um vikuna - til okkara mongu lesarar. At so onkur kynkur verður í flutninginum, nú samferðslan er lutvíst lögð lamin, er ilt at sleppa undan.

Tað er greitt, at uppgáva okkara sum skrivaður fjølmiðil, nú loftmiðlarnir eru umfataðir av verkfallinum, tó við onkrum undantaki, verður so mikið størri. Ikki tí - henda uppgáva er í sær sjálvum altíð stór og álvarsli. Men tað hugsað verður um, hvussu stórir tíðindanarkomanar føroyingar eru - og nú bráðliga onga Dag og Viku og lutvíst heldur ongar útvarpssendingar at fáa, skapar tað eitt stórt tómrúm, sum tað verður uppgávan hjá skrivaðu fjølmiðlunum at fylla út.

TÍÐINDABLAÐIÐ SOSIALURIN fer framhaldiandi at koma út fimm ferðir um vikuna og fara vit, har tørur er á tí, eisini at royna at menna og víðka um útgávuna so ella so, meðan verkfallið er. Nú verkfallið rakar so nógvar almennar stovnar, sum brúkarin illa kann verða fyruttan, verður tað so okkara uppgáva í enn størri mun enn vanliga at upplýsa fólk, hvørjar tæknastur tey kunnu og ikki kunnu gera brúk av ol.

Tað er greitt, at eitt verkfall kemur mongum illa við. Hetta eru jú torfarar tíðir, og nógvar týðandi avgerðir skulu takast bæði á tingi, í landsstýri og á mongum øðrum økjum í samfelagnum. Eisini málið um dómarakanning spækir og bendir okkurt á, at tað nú verður lagt upp til nýggjan dialog um kanning av banka-málinum. Ein avgerandi fortreyt fyri at kunna taka avgerðir, stýra og hava eina dialog gangandi er ein fjølmiðlapallur, har upplýsingar, metingar og meiningar kunnu leggjast fram fyri almenningin. Og tað er greitt, at útvarp og sjónvarp eiga ein stóra part av hesum palli. Tá hesir stovnar eru raktir av verkfalli áliggur tað tí skrivaðu pressuni og her ikki minst Sosialinum við síni 5 daga útgávu ein sera stór ábyrgd. Meira enn nakrantíð áður verður blaðið tí at virka sum ein brúgv millum teir ymsu partarnar av samfelagnum og nú eisini ikki minst ríkinum.

Tað skal vera okkara vón, at kommunikatióin kann virka báðar vegir. At vit kunnu veita brúkarunum ta neyðugu upplýsingartæknastuna og at brúkarin hinvegin kann gera brúk av tí forum, sum blaðið er. Her hugsar vit ikki minst um orðaskiftið. Og tað er greitt, at sjálvt verkfallið fer at eiga ein týðandi part av hesum orðaskifti.

Sosialurin

sjónarmið

Standið saman landsmenn!

-Tað er einki at ivast í, at føroyingar hava rætt til at krevja eina dómarakanning. Men vit skulu hinvegin ikki dusa okkum í hesum. Vit vita øll, at orsøkin til kreppuna liggur í lögtinginum og tí føroyska figgjarheiminum í áttatiárunum skrivir Bjarki Højgaard úr Sankta Pætursborg.

Tað hevur verið forvitnisligt at fylgja kjakinum um málið: Den Danske bank/Føroya Banki. Tað er hugvekjandi at síggja, at tann núverandi danska stjórnin við Nyrup á odda, sum sjálv kom til maktina ígjøgnum eina dómarakanning (Tamil-sakin), ikki longur vil loyva øðrum at nýta henda framferðarhátt at koma til botns í eini týðandi sak. Og her tosa vit ikki um eina skattasak í millum ein banka og eitt ministerium (her hugsar eg um sakina um Himmelerlandsbanken við Ola Stava), men um eina sak í millum tvær tjóðir, ta føroysku og ta dansku.

Tað er einki at ivast í, at føroyingar hava rætt til at krevja eina dómarakanning í hesum málinum, fyri at rudda upp í eisini hesum tåttnum, sum førði til skuldsetingina av tí føroyska samfelagnum. Annars koma vit ikki víðari. Annars liggur hetta sum eitt opið sár og forpestar ta føroysku de-battina í nógv, nógv ár framryvir. Og sum førir til illgitingar og máttloysi.

Men vit skulu hinvegin heldur ikki dusa okkum í hesum. Vit vita øll, at orsøkin til kreppuna liggur í lögtinginum og tí føroyska figgjarheiminum í áttatiárunum. Hetta mugu vit ikki gloyma. Og einki er at ivast í, at teir føroysku politikararnir, sum skuldu handfara kreppuna, ikki vóru at sær komnir - óprofessionellir og naivir - fóru á dana-ting fyri at bjarga okkum burtur úr fallitini. Men hetta er alt søga í dag. Hetta kunnu vit bara læra av.

Og tí má tann føroyska tjóðin ansa sær fyri fantastum og politiskum skultisveinum, sum bert ynskja at vinna sær ein lottuvinning í kjalarvørnum á hesari »kreppu«. Tað vit mest av øllum

hava brúk fyri eru reiðiligit monnum/kvinnum, ikki fantastum.

Tá hetta er sagt, vil eg her taka upp annan tått. Tað føroyska samfelagið hevur higartil verið figgi-að yvir fiskivinnuna. Saman við »blokkunum« úr Danmørk. Í dag vita vit, at soleiðis sum støðan er innan høvuds-vinnu okkara í dag, er hetta ikki nóg mikið til at halda stóðið sum tað var í 80'unum, og tí førir til ta stóru fólkaflýtingina av landinum. Lønarlagið innan tann almenna sektorn, millum yvirmenn í flotanum og annars, má lagast til samfelagið sum heild. Røddir hava verið frammi um at nærkast tí íslenska modellinum. Men hetta er heldur ikki nóg mikið.

Í áttatiárunum royndi man at fáa ein alternativan idnað í Føroyum upp at standa. Hetta eydnaðist ikki. Men má roynast aftur. Tað føroyska samfelagið má byggja upp ein eksportidnað (vit hava jú allar neyðugar serfðingar her) soleiðis, at ikki alt stendur og fellur við fiskivinnuni. Og hví skulu vit satsa so nógv uppá E.U.? Uttan fyri E.U. (innan Europa) er eisini ein annar, stórir heimur. Eystureuropa, Rusland og onnur tørva hópin av t.d. matvorum. Her í Skt. Petersburg (sum tellur 5 milliónir menniskju) kundi man selt alskyns matvør. Fiskaúdráttir, breyð/køkur/góðgæti, öl/spiritus, klæði/sápuvørur/reingerðingsevni, amboð/tól og soleiðis kundi eg hildið fram. Føroyingar hava í lottuni gott handils-samband við Russland. Her er bara ein spurningur um at finna eitt »konsept«, so at vit veita teimum vørur og tæknastur ístaðin fyri fisk frá teimum. Innan E.U. eru krøvini til okkum nógv hard-

ari. Russarar og eystur-europearar eru enn ikki so forvandir. Her er ein stórir marknaður, sum bara bíðar eftir okkum.

Men tað krevur eisini, at føroyskir politikarar sleppa síni russara-ræðslu og reka landið sum eina forrætning og ikki sum nú, til egnar fyrirmin. Tað krevur eisini at man lóggevur soleiðis, at tað lönar seg at reka eina forrætning í Føroyum. Her hugsar eg um partafelags-skattin og aðrar vinnureglugerðir. Tað skal loysa seg at seta pening í tað føroyska vinnulivið, so skulu iløgurnar nokk koma. Vit tosa so nógv um Isle of Man og Guernsey, men tora tó ikki at taka tað avgerandi stig. Eg havi her enn ikki nevnt oljувinnuna. Her fáa vit at síggja hvussu leikur fer. Og hetta liggur langt, langt úti í framtíðini.

At enda kann eg nevna hvat ein forrætningssmaður segði við meg nú ein dagin. Hann spurdi: Hvussu torir tú at handla við russar (her hugsar hann óivað um ta russisku mafíuna). Eg svaraði: Tá id man hevur yvirlevað teir føroysku sakførararnar, kann tann

russiska mafían ikki vera so vandamikil. Við hesum vil eg líka sipa til, at teir somu ráðgevarar, sum í teimum »góðu« tíðunum sótu og ráðgövu reiðiligit og sunnum føroyskum virkjum og einstaklingum, í dag sita og ríka seg upp við at líkvidera tað føroyska samfelagið. Her má eisini fara ein upprudding fram. Annars torir eingin av okkum at seta fótin aftur í hasum landinum.

Tað er hugvekjandi fyri ein tjóðveldismann sum meg, at hoyra hvat ein sambands-løgmaður sum Edmund Joensen sigur og ger yvirfyri tí dansku stjórnini. Tað er gott at hoyra, at lögtingsmenn í hesum málinum kunnu standa saman. Tá er tað líka mikið hvør id so stendur á odda fyri landinum. Saman standa vit sterkir. Latum okkum hesaferð standa saman, landinum og fólkunum til frama. Tá vinna vit á øllum trupulleikum og tá kann tað blíva gott at liva aftur á klettunum.

Bjarki Højgaard,
Skt. Petersburg

LANDS-
FUNDURIN '95

verður á
SKALA

31. mars og 1. apríl

Føroya Javnaðarflokkur

